

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Karla Šimky a soudkyň Sylvy Šiškeové a Evy Šonkové v právní věci žalobce: **A. P.**, zast. Mgr. Marií Strakošovou, advokátkou se sídlem Fügnerovo nábřeží 2809, Zlín, proti žalovanému: **Městský úřad Hulín**, se sídlem náměstí Míru 162, Hulín, zast. JUDr. Petrem Ritterem, advokátem se sídlem Riegrova 376/12, Olomouc, ve věci ochrany před nezákonným zásahem žalovaného, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 24. 10. 2023, č. j. 31 A 53/2023-62,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalobce se u Krajského soudu v Brně domáhal ochrany před nezákonným zásahem žalovaného. Zásah spatřoval v odstranění stavby v jeho vlastnictví (zemědělské stavby bez č. p. a č. e. na pozemcích p. č. XA a XB, resp. nově XC, v katastrálním území a obci H.; dále „dotčená stavba“) z registru územní identifikace, adres a nemovitostí (RÚIAN), k němuž došlo dne 19. 1. 2023. Žalovaný jako příslušný stavební úřad a editor údajů v registru (§ 42 zákona č. 111/2009 Sb., o základních registrech) odstranil definiční bod stavby [§ 32 odst. 1 písm. b) zákona o základních registrech], neboť dospěl k závěru, že dotčená stavba neexistuje.

[2] Krajský soud žalobu zamítl. Uvedl, že žaloba směřuje proti úkonu, který pojmově může být nezákonným zásahem, a stojí na plausibilním tvrzení žalobce o zásahu do jeho práv. Žalobce je tedy aktivně procesně legitimován. Podstatná pro posouzení věci byla podle

soudu pouze skutečnost, zda dotčená stavba zanikla, či nikoli. Krajský soud vyšel z toho, že dotčená stavba byla přístřeškem pro vysoké stroje sestávajícím ze zpevněné plochy a železné konstrukce se střechou, která byla ukotvena do betonových patek. Z fotografií ve správním spise i ze shodných tvrzení účastníků vyplývá, že na místě zůstala pouze zpevněná plocha a betonové patky.

[3] Krajský soud odkázal na judikaturu Nejvyššího soudu a Nejvyššího správního soudu (NSS) zabývající se zánikem stavby. Dospěl k závěru, že dotčená stavba přestala existovat jako stavební objekt ve smyslu § 29 odst. 1 písm. c) a § 31 odst. 1 písm. o) zákona o základních registrech. Postup žalovaného byl v souladu se zákonem, a nemohlo se tedy jednat o nezákonný zásah. Případná obnova dotčené stavby nemůže nic změnit na zákonnosti jejího odstranění z RÚIAN. V takové situaci by se jednalo o novou stavbu, a tedy o důvod pro zápis nového stavebního objektu, nikoli o podklad pro obnovu dřívějšího zápisu.

II. Kasační stížnost

[4] Žalobce (dále „stěžovatel“) v kasační stížnosti uvedl, že závěr krajského soudu v bodě 11 napadeného rozsudku, podle něhož v současnosti železná konstrukce se střechou neexistuje, je v rozporu se skutečným stavem, jak jej uvedl při jednání. V průběhu řízení také stěžovatel namítl, že prováděl pouze sanaci stavby. Sanaci je možné podřadit pod pojem *udržovací práce*, a nelze ji považovat za faktické odstranění stavby. Dočasná demontáž železné konstrukce není důvodem pro zánik stavby.

[5] Stěžovatel dále namítl, že na tuto věc nedopadá judikatura, která spojuje zánik stavby s případy, kdy není patrné dispoziční řešení prvního nadzemního podlaží, typicky při úplné destrukci obvodových zdí. Dotčená stavba totiž nikdy nebyla vymezena obvodovým zdí ani neměla vnitřní dispoziční řešení. Rozměry a půdorys dotčené stavby primárně definuje zpevněná plocha, kterou lze i bez železné konstrukce užívat jako odstavnou plochu. Dispoziční řešení prvního nadzemního podlaží je jednoznačně definováno zpevněnou plochou. Umístění železné konstrukce je vymezeno patkami. Nelze tedy učinit závěr, že dotčená stavba zanikla.

[6] Krajský soud podle stěžovatele uvedl, že s ohledem na charakter posuzované stavby nemůže být určující, že půdorys stavby včetně neexistujících příček zůstal zachován. Dotčená stavba však nikdy žádné vnitřní dispoziční řešení ani příčky neměla. Neexistence příček tudíž není důvodem pro zánik stavby. Z judikatury vyplývá, že při částečném zbourání obvodových zdí je nutné posoudit míru zásahu. Mírou zásahu se však krajský soud vůbec nezabýval a nevypořádal se se skutečností, že na místě jsou nadále patky definující průběh obvodu stavby. Stěžovatel shrnul, že dotčená stavba nikdy nepřestala existovat jako stavební objekt ve smyslu § 29 odst. 1 písm. c) a § 31 odst. 1 písm. o) zákona o základních registrech. Ke kasační stížnosti přiložil fotodokumentaci zachycující aktuální podobu přístřešku.

[7] Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

pokračování

[8] Kasační stížnost je přípustná a projednatelná, není však důvodná.

[9] Stěžovatel namítá, že krajský soud se nezabýval mírou zásahu (myšleno do konstrukce dotčené stavby), ačkoli podle judikatury „*při částečném zbourání obvodových zdí je nutno posoudit míru zásahů*“. Tuto judikaturu stěžovatel připisuje „nadepsanému soudu“, tedy NSS, jde však patrně o citaci z rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 5. 11. 2002, sp. zn. 22 Cdo 761/2001. Krajský soud se podle stěžovatele nevypořádal ani s přítomností betonových patek.

[10] NSS této námitce nepřisvědčil. Krajský soud se otázce, jak na dotčenou (poměrně specifickou) stavbu vztáhnout obecné závěry judikatury ohledně zániku stavby, věnoval poměrně podrobně (zejm. v bodě 13 napadeného rozsudku). Vysvětlil, že s ohledem na charakter stavby nemůže být určující, že její půdorys zůstal zachován.

[11] Jak je patrné z popisu dotčené stavby v rozsudku krajského soudu i z projektové dokumentace založené ve správním spise, její půdorys tvoří právě betonové patky po obvodu zpevněné plochy obdélníkového tvaru. S přítomností betonových patek se tedy krajský soud vypořádal v rámci zohlednění patrnosti půdorysu dotčené stavby, i když je výslovně nezmiňoval. Posoudil také míru zásahu do konstrukce stavby (skutková zjištění shrnul v bodě 11 a jejich právní hodnocení v bodě 13 svého rozsudku). Lze tedy uzavřít, že napadený rozsudek není nepřezkoumatelný z důvodu pominutí stěžovatelem namítaných hledisek (rozsudek NSS ze dne 14. 7. 2005, č. j. 2 Afs 24/2005-44, č. 689/2005 Sb. NSS).

[12] Jádrem stěžovatelovy věcné argumentace je tvrzení, že navzdory odstranění kovové konstrukce přístřešku se střechou nedošlo k zániku dotčené stavby jako stavebního objektu ve smyslu zákona o základních registrech. S tímto závěrem NSS, stejně jako krajský soud i žalovaný, nesouhlasí.

[13] Podstatnou část relevantní judikatury k otázce zániku staveb shrnul krajský soud v bodě 12 svého rozsudku. Z judikatury Nejvyššího soudu vyplývá, že nadzemní stavba zaniká a přestává být věcí v právním smyslu tehdy, není-li již patrné dispoziční řešení prvního nadzemního podlaží původní stavby, tj. zpravidla destrukcí obvodového zdiva pod úroveň stropu nad prvním podlažím obvykle při současném odstranění zdiva příček, v důsledku čehož zaniká stav poskytující obraz o dispozičním řešení původní stavby (rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 28. 2. 2001, sp. zn. 20 Cdo 931/99, a ze dne 5. 11. 2002, sp. zn. 22 Cdo 761/2001).

[14] Tento náhled na otázku zániku stavby následovala i judikatura Nejvyššího správního soudu (rozsudky ze dne 12. 3. 2014, č. j. 6 As 120/2013-41, bod 21, či ze dne 15. 1. 2021, č. j. 8 As 94/2020-38, body 22 až 23). NSS již také v minulosti potvrdil, že tato kritéria jsou relevantní i pro posuzování, zda existuje stavební objekt ve smyslu zákona o základních registrech (rozsudek ze dne 11. 2. 2021, č. j. 1 As 78/2020-34, bod 16).

[15] Specifikem dotčené stavby v nynější věci, na což ostatně opakovaně stěžovatel upozorňuje, je především skutečnost, že nikdy neměla obvodové zdivo (ani příčky). Výše uvedená kritéria tudíž nebylo v nynější věci možné užít mechanicky bez dalšího, což ale krajský soud vzal správně v potaz (bod 13 napadeného rozsudku).

[16] Ostatně i podle judikatury Nejvyššího soudu nelze soudu upřít možnost úvahy při posouzení, zda došlo k zániku původní stavby, či nikoli. Pro všechny v úvahu přicházející případy nelze stanovit zcela přesná kritéria. Posouzení, zda určitý výsledek stavební činnosti je již stavbou jako předmětem občanskoprávních vztahů, resp. zda došlo k zániku původní stavby, je věcí právní úvahy soudu. Tato úvaha vychází se skutkových zjištění učiněných v řízení (rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 17. 7. 2008, sp. zn. 22 Cdo 1506/2008).

[17] Krajský soud vyšel při své úvaze ze zjištění, že došlo k úplné destrukci železné konstrukce se střechou, která definovala posuzovanou stavbu v prostoru. Tuto skutečnost analogicky připodobnil k destrukci obvodového zdiva v jiných případech (bod 13 napadeného rozsudku). Takovou úvahu považuje kasační soud za logickou a přiléhavou vzhledem ke specifickým projednávané věci.

[18] V tomto směru lze přiměřeně odkázat i na rozsudek NSS ze dne 14. 9. 2022, č. j. 7 Afs 132/2022-22, který se zabýval zánikem seníku jako stavby. V bodě 18 tohoto rozsudku kasační soud uvedl, že „nelze souhlasit se stěžovatelkou, že by stavba seníku (ve smyslu výše uvedené judikatury Nejvyššího soudu) nezanikla. Je naopak nutno plně aprobovat závěr orgánů finanční správy a krajského soudu, že seník jako věc v právním smyslu přestal pro provedených stavebních pracích existovat. V důsledku narušení statiky seníku způsobeného požárem totiž bylo nutno odstranit obvodové stěny **i stávající ocelovou konstrukci a do upravených základových patek uchytit konstrukci novou**. V takové situaci nelze tvrdit, že nadále bylo patrné alespoň dispoziční řešení prvního nadzemního podlaží původní stavby, resp. že nedošlo k destrukci obvodového zdiva pod úroveň stropu nad prvním podlažím a odstranění zdiva příček“ (důraz přidán). NSS tedy v jiné věci (byť v případě stavby, která obvodové stěny měla) konstatoval, že zachování základových patek, do nichž je upevňována kovová konstrukce, pro zachování existence stavby nepostačuje.

[19] Názor stěžovatele, že pro trvalou existenci dotčené stavby postačuje zachování zpevněné plochy s patkami, není podle NSS správný. V dané věci zjevně nešlo o tzv. plošnou stavbu (rozsudky NSS ze dne 25. 9. 2008, č. j. 5 Afs 24/2008-63, č. 1752/2009 Sb. NSS, či ze dne 26. 8. 2013, č. j. 8 As 37/2013-40, č. 2967/2014 Sb. NSS, bod 28), neboť účelem dotčené stavby (rozsudek NSS ze dne 11. 5. 2021, č. j. 1 As 253/2020-73, č. 4207/2021 Sb. NSS, body 31 až 35) bylo sloužit jako *přístřešek* pro zemědělskou techniku (jak je ostatně patrné z jejího názvu – *Přístřešek pro vysoké stroje* – uvedeného v původní dokumentaci z let 1964 až 1967, která je součástí správního spisu), nikoli jako pouhá odstavná plocha. Jinak řečeno, klíčovým prvkem dotčené stavby byla právě kovová konstrukce se střechou, nikoli zpevněná plocha pod ní.

[20] Pro vizuální dokreslení stavu, v jakém se dotčená stavba (resp. její pozůstatky) nacházely po odstranění kovové konstrukce se střechou, lze také odkázat na fotografie pořízené žalovaným při místním šetření dne 16. 1. 2023 (tedy tři dny před odstraněním dotčené stavby z RÚIAN), které jsou součástí správního spisu. Některé z nich zachycují zpevněnou plochu pod dotčenou stavbou pokrytou náletovou zelení, na níž nejsou patrné žádné prvky kovové konstrukce, toliko náletovou zelení obklopené betonové panely a porost na zpevněné ploše.

pokračování

[21] Kasační soud tedy ve shodě s krajským soudem shrnuje, že dotčená stavba přestala existovat jako stavební objekt ve smyslu § 29 odst. 1 písm. c) zákona o základních registrech. Postup žalovaného při jejím odstranění z RÚIAN byl tudíž zákonný (§ 42 odst. 2 zákona o základních registrech).

[22] Ke zbylým kasačním námitkám lze uvést následující. Pokud stěžovatel namítá, že v bodě 11 napadeného rozsudku krajský soud nesprávně uvádí, že v současnosti železná konstrukce se střechou neexistuje, jde o nepochopení závěrů krajského soudu. Jak vyplývá z celkového kontextu odůvodnění napadeného rozsudku, krajský soud touto formulací poukazoval na skutečnost, že v současnosti již neexistuje železná konstrukce se střechou *původní dotčené stavby* (a tudíž dotčená stavba jako taková). To je patrné zejména z toho, že krajský soud dále detailně vysvětluje, proč je pro posouzení věci nerozhodné, zda byla následně dotčená stavba „obnovena“, neboť by nutně muselo jít o stavbu novou (bod 16 napadeného rozsudku).

[23] Ze stejných důvodů, jaké krajský soud popisuje v bodě 16 svého rozsudku, ani NSS nezohledňoval tvrzení stěžovatele o tom, že v současné době přístřešek opět stojí, tedy že byl „obnoven“, respektive znovu postaven, ani nepřihlížel k fotografiím přiloženým ke kasační stížnosti, které tuto skutečnost zachycují. NSS totiž souhlasí s krajským soudem, že by se jednalo o novou stavbu (srov. krajským soudem citovaný rozsudek NSS ze dne 19. 7. 2017, č. j. 2 As 333/2016-79, zejm. bod 14). V žalobě tvrzený nezákonný zásah byl však jednoznačně spatřován v odstranění původní stavby z RÚIAN dne 19. 1. 2023 (srov. vymezení zásahu na s. 2 žaloby; petit na s. 4 žaloby), a nemá tedy s nově postaveným přístřeškem žádnou souvislost.

[24] Konečně pokud jde o poukazy stěžovatele na údajnou dočasnou demontáž konstrukce za účelem její sanace, lze i k této otázce plně odkázat na bod 14 napadeného rozsudku, v němž krajský soud vysvětlil, že toto stěžovatelovo tvrzení nekoresponduje s obsahem správního spisu, zejména s fotografickou dokumentací a sdělením předchozího vlastníka (stěžovatelova syna), že již v roce 2019 byly dochovány pouze části nosných konstrukcí v zarostlém terénu a že zbytek odstranili místní sběrači kovů (protokol č. j. MUH/159/2021 ze dne 6. 1. 2021). Jelikož tedy bylo toto tvrzení shledáno nevěrohodným a v rozporu se zjištěným skutkovým stavem, nebylo již třeba je právně kvalifikovat (posuzovat, zda by dočasná demontáž konstrukce způsobovala zánik stavby).

IV. Závěr a náklady řízení

[25] NSS tedy zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou [§ 110 odst. 1 věta druhá zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (s. ř. s.)].

[26] O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Neúspěšný stěžovatel nemá právo na náhradu nákladů řízení. Úspěšnému žalovanému nevznikly náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti (usnesení rozšířeného senátu ze dne 31. 3. 2015, č. j. 7 Afs 11/2014-47, č. 3228/2015 Sb. NSS). NSS ve shodě s krajským soudem (bod 19 napadeného rozsudku) shledal, že nynější věc nevybočuje z běžné agendy žalovaného jako pověřeného obecního úřadu.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 17. června 2024

Karel Šimka
předseda senátu